

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
Fırat University Journal of Social Science
Cilt: Sayı: , Sayfa:, ELAZIĞ-2001

COĞRAFYA ÇALIŞMALARINDA KONU SEÇİMİ **To Determination of the Subject to Study in Geography**

Harun TUNÇEL *

Özet

Coğrafya çalışmalarında konu seçerken gözetilmesi gereken bazı öğeler vardır. Bunların bir kısmı, çalışmanın seviyesi, çalışmanın gerekliliği ve yenilik gibi tüm bilimsel çalışmalarda göz önüne alınır. Diğerleri ise, iş disiplini, bilimsel bilgi, yetenek, özgüven, sağlık, çalışma süresi ve dönemi, donanım, gezi ve gözlem imkanları, konaklama gibi farklı ama birbirleriyle ilişkili olan, araştırmacı ve konuya bağlı olarak beliren, gözetilen faktörlerdir.

Bu sebeple çalışma konusu belirleme işlemi kapsamlı ve detaylı bir araştırma, soruşturma, düşünme, yargılama, eleme ve sonuçlandırma sürecidir.

Anahtar Kelimeler; Coğrafya, Yöntembilim, Coğrafya Metodolojisi, Coğrafi Çalışma,

Abstract

In all areas of the scientific studies, some elements are especially taken into account. Some of these may be the level of the study, scientific necessity and originality. Some others could be work discipline, scientific knowledge, working skill, sympathy, physical ability, self confidence, total research time and research term, possibility of observation and accommodation facilities in the field. These elements are related to each other as well as to the subject and researcher.

The determination of the subject to study is a process of a wide inquiry, research,, thought, scientific judgement and elimination.

Key Words: Geography, geographic methodology, geographic study

* Yrd. Doç. Dr., Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü

GİRİŞ

Bir araştırma, genel bilimsel yöntemler düşünüldüğünde, çeşitli aşamalardan geçirilerek tamamlanabilir. Bunları;

- Konu seçimi,
- Araştırma evreninin sınırlandırılması,
- Araştırma türünün ya da başka bir ifade ile tekniğinin belirlenmesi,
- Sözkonusu tekniğin uygulanması,
- Bulguların değerlendirilmesi,

-Araştırma raporunun yazılması şeklinde belirginleştirmek mümkündür (Bu konuda ayrıntılı bilgi için özellikle bkz. Kaptan 1977, Tütengil 1978, Karasar 1994 ve Arıkan 1995).

Coğrafyanın genel ya da konuya özel yöntemleri ile ilgili olarak bu güne değin, bir kısmı bibliyografyada verilmiş olan, çeşitli makaleler ve kitaplar yayınlanmıştır (örn. Alagöz 1972, Özgüç 1984, Doğanay 1993). Ancak bunların pek çoğunda bir coğrafi çalışmanın yapılması ve tamamlanması sırasında kullanılacak yöntemler ve karşılaşılabilecek problemlerin çözümünde, rehber olabilecek konular işlenmektedir (örn. Ardel-Kurter-Dönmez 1969, Bilgin 1970, Gözenç 1980, Kurter-Hoşgören 1986 ve Erol 1993).

Bu yazıda ise coğrafyada herhangi bir araştırmaya başlamadan önce, konuya karar verme aşamasında gözetilmesi gereken özellikler, unsurlar ele alınmış ve tanıtılmış, konu seçimi sırasında dikkat edilmesi gerekenlere değinilmiştir.

KONU SEÇİMİNDE BELİRLEYİCİ FAKTÖRLER

Araştırma konusu araştırmacı tarafından kararlaştırılacağı gibi, kişiye teklif de edilebilir. Her iki durumda da öğrenilmesi istenen bir konu vardır. Hangi bilgi alanı ile ilgili olursa olsun konunun kararlaştırılmasında bazı sınırlamalar vardır. Bunlar; konuda, mekanda, zamanda ve kullanılacak malzemededir (Tütengil 1978, s.102).

Tüm bilimsel çalışmalarda olduğu gibi coğrafyada da araştırmaya konu seçimi ile başlanır. Bu, ilk bakışta her ne kadar basit gibi görünse de gerçekte karmaşık bazı ilişkiler sonucunda netleştirilebilir. Konu seçimi "...çalışmamızın en kolay safhası gibi görünse de -heyecanlı ve çok işler yapmak istiyen bizler için- bir konu, hele basit gördüğümüz bir konu üzerinde çalışmağa kendimizi razı etmek oldukça güçtür." (Korkut 1954 s.VI).

Coğrafyada birbirinden farklı konularda araştırmalar yapmak mümkündür. Ancak, çalışılacak olan konunun sınırlarının çizilmesi, çalışma evreninin belirlenmesi, araştırmanın hangi yöntemler kullanılarak ele alınıp işleneceği, hangi araştırma

teknikinin kullanılacağından daha önemlisi "**konunun seçilmesi**" aşamasıdır. Çünkü bir yandan seçilecek olan konu bunları sınırlandıracaktır, diğer taraftan da bunların bazıları konunun belirlenmesinde sınırlandırıcı olacaktır. Örneğin, araştırılmak istenen konunun çalışılması sırasında ihtiyaç duyulabilecek olan donanımın (örn. laboratuvar malzemesi vb) yokluğu konu seçiminde engelleyici, varlığı ise çalışma evrenini sınırlandırmada belirleyici rol oynayacaktır.

Bir çalışmaya başlamadan önce araştırılması düşünülen konuya ilişkin olarak çeşitli faktörlerin bir arada düşünülmesi gerekir. Bunların tümüne birden çalışma konusunu belirleyen, çalışma konusunu belirlemede göz önüne alınması gereken faktörler de denilebilir. Bunlar *genel* ile *özel* faktörler adı altında başlıca iki grup olarak ele alınabilirler.

GENEL FAKTÖRLER

Bunlar tüm bilimsel çalışmalarda mutlaka gözetilmesi gereken özelliklerdir.

a-Çalışmanın Seviyesi

Bilimsel araştırmalarda konu seçiminde dikkat edilmesi gerekenlerden genel faktörlerden ilki çalışma seviyesinin ne olduğudur. Çünkü seçilen konu ile hedef arasında da büyük ve sıkı bir bağlantı vardır. Yapılacak çalışmanın, sonuçta alacağı isme uygun seviyede ve yeterlilikte olması, kabul edilebilirliğinde de temel koşuldur. Örneğin, bir seminer ödevi ile mezuniyet tezi, lisansüstü çalışma tezi ile makalenin özellikleri birbirlerinden farklıdır.

Bu farklılıklar sadece belirlenecek olan konuda değil, çalışma evreni ve kapsam, çalışma alanının genişliği ve ölçek, ele alınan problemin önemi ve karmaşıklığı, konunun ele alınış ve işleniş biçimi, araştırmada kullanılan yöntem, araştırmanın yapılması, tamamlanma sürecindeki değişkenler, ve ardından yazılma-raporlaştırma süresi, yazılı metin içeriği ve hacmi açısından da olacaktır.

b-Çalışmanın Gerekliliği

Çalışmak için seçilen konunun belirlenmesinde geçerli bir gerekçe olmalıdır. Bu gerekçe daha önce çalışılmamış bir konu, yeni bir yöntemin denenmesi, yeni bir problemin ortaya çıkması yahut çalışılması düşünülen yer ya da konu ile ilgili daha önce bir çalışmanın, araştırmanın yapılmamış olmasıdır.

Ancak, değişen zaman ve teknik gibi bazı unsurlar bazı yerlerde aynı konuların yeniden ele alınmalarını zorunlu kılabilir ya da yeniden çalışma ihtiyacı doğmasına yol açabilir, çünkü coğrafi olaylar durağan değil aksine değişkendir. Örneğin herhangi bir

alandanda, zaman içinde, teknolojik gelişmelerin etkisi ile bitkisel üretim deseninde olan değişimler yeniden ele alınıp incelenebilir.

c-Yenilik

Yapılacak olan çalışma, yöntem, konu ya da çalışma yeri olarak yeni olmalıdır. Bilimsel çalışmalarda çoğunlukla beklenen, araştırma sırasında yeni bir yaklaşımın, farklı bir yöntemin denenmesidir. Eğer bu mümkün değilse, bilinen bir yöntemin farklı bir konuda uygulanması gerektiği düşünülür, her ikisi de mümkün olamıyorsa bilinen bir yöntemin ya da konunun, coğrafya için düşünüldüğünde farklı bir coğrafi mekanda uygulanması söz konusu olmalıdır. Sonuç olarak bir bilimsel çalışmada öncelikli olarak, yöntem, konu ya da alan yeniliği beklenmektedir. Bu üç unsur, aynı zamanda elde edilecek olan sonuçlar açısından da önem taşımaktadır.

ÖZEL FAKTÖRLER

Özel faktörler konu seçimi açısından iki büyük gruba ayrılırlar. Bunlardan ilki araştırmayı/çalışmayı yapacak olan kişi ya da kişilere ilişkin olanlar yani "*bireysel faktörler*"dir. Diğerisi ise ağırlıklı olarak çalışmaya/araştırmaya bağımlı olanlardır ki bunlar "*çevresel faktörler*" olarak tanımlanabilir.

BİREYSEL FAKTÖRLER

a-Çalışma Disiplini

Hangi konu, yöntem ya da hedef söz konusu olursa olsun, öncelikli olarak çalışmayı yapacak olan kişinin iş disiplinine sahip olması gereklidir. Araştırmacı düzenli ve sistemli bir çalışma yürütmemesi durumunda başarıya ulaşmada zorlanacaktır.

b-Bilimsel Yeterlilik

Başarıyı etkileyen en önemli faktördür. Birey öncelikli olarak genel bilimsel yaklaşım ile bilimsel yöntem bilgisine sahip olmalıdır. Çalışma konusunun ve araştırma yönteminin belirlenmesi ve araştırma evreninin sınırlandırılması işleminin sağlıklı yapılabilmesi için bu alanda daha önce yapılmış olan araştırmalar hakkında da tam bir bilgiye ihtiyaç vardır. Araştırmacı bunların yanı sıra çalışmayı düşündüğü konuya ilişkin yeterli temel bilimsel bilgi ile de donanmış olmalıdır.

Eğer bunlar söz konusu değilse bilimsel eksikliklerin giderilmesi için kişi kendisine zaman tanıyarak araştırmayı ertelemeli ya da konu değiştirmelidir. Aksi halde başarısızlığı ve bilimsel kalite eksikliğini hatta yoksunluğunu peşinen kabullenmek gerekir. Fakat şunu da unutmamak gerekir ki araştırmacı, çalışmanın ilerleyen aşamalarında bazı konulardaki bilgi eksikliklerinin varlığını farkedebilir, bunlar biraz

gayret ile giderilebilir ama temel bilgilerden yoksunluğun giderilmesi zor ve daha fazla zaman alıcıdır.

c-Yetenek

Pek çok bilimsel çalışmada araştırmanın sonlandırılabilmesi için araştırmacının bazı yeteneklere sahip olması gerekir. Çünkü her çalışmanın yapılabilmesi için gereken birtakım işler vardır. Örneğin kartografik yöntemlerin ağırlıklı olarak kullanılacağı bir çalışmada sadece çizim teknikleri ile ilgili bilgiye sahip olmak yeterli değildir. Bu bilgilerin yanı sıra, kişinin çizim yeteneğinin de olması gereklidir. Araştırmacının kendi becerilerini bilmesi, yapacağı çalışmaya duyulacak olan isteği ve ulaşılabilecek başarıyı etkileyecektir.

d-Ruhsal Yakınlık ve Özgüven

Başarının temel şartlarından birisi araştırma konusunu sevmek, ilgi duymaktır. Bu sebeple öncelikli olarak yapılması düşünülen çalışmaya, araştırmaya kişinin yakınlığının, ilgisinin olmasıdır. Kişi kendisini çalışmak istediği konuya yatkın ve yakın hissetmeli, o konuya ilgi duymalıdır. Sadece "*çalışma olsun*" yaklaşımı yanlıştır.

Kişinin çalışacağı konuyu benimsemesi, karşısına çıkabilecek güçlüklerin üstesinden gelebileceğine inanması, çalışmanın başarılmasında en önemli faktörlerdir, bu konuya ilişkin olarak "İstenmeden yenen aş ya karın ağrıtır ya baş" atasözünü unutmamak gerekir. Çalışmanın benimsenmiş olması, çalışma konusunu sevmek, başarılı olunacağına içten-gönülden inanmak gereklidir.

e-Bedensel Yeterlilik

Sağlık problemleri her zaman ve her insanın karşılaşılabileceği bir unsurdur. Kişi, sürekli bir rahatsızlığı varsa bunu göz önünde bulundurmalıdır. Örneğin kalp, tansiyon gibi rahatsızlığı olanların aşırı nem ve sıcaklardan rahatsız olmaları son derece doğaldır ve konu seçerken bu tür engelleyiciliği olabilecek faktörlerin gözlemlenmesinde fayda vardır. Çünkü yapılacak çalışmanın rahatlıkla yürütülebilmesi için kişinin sağlığının elverişli olması gerekir, aksi halde kişi çalışması sırasında bazı güçlüklerle karşılaşabilir.

f-Ekonomik Yeterlilik

Yapılacak çalışmanın getireceği ulaşım, konaklama, laboratuvar analiz gideri, kırtasiye masrafları gibi maddi külfetleri karşılayabilecek parasal imkana ya da kaynaklara sahip olunmalıdır.

Tüm bunlara ek olarak özellikle bağımlı araştırmalar olan ödev, seminer, tez gibi çalışmalarda yönetici öğretim elemanlarının tutumları ve çalışmayı yapacak

kişinin/öğrencinin çevresinde yaptığı soruşturmalar, aldığı duyular, edindiği izlenimler de konu belirleme ve çalışmanın yürütülmesinde etkili olmaktadır.

ÇEVRESEL FAKTÖRLER

Doğrudan doğruya araştırmacıya bağlı olmayan, ancak bir yandan çalışma konusu seçiminde öte yandan da çalışmanın geneli üzerinde etkili olan faktörlerdir. Aşağıda açıklanan çalışma süresi ve konuya ilişkin literatür gibi bazıları tüm bilimsel çalışmalarda dikkat edilmesi gereken unsurlardır. Ancak diğerleri, doğrudan coğrafyanın kendine has araştırma, inceleme yöntemleri sebebiyle gözetilmesi gereken faktörlerdir.

a-Çalışma Süresi

Yapılacak çalışmanın bitirilebilmesi için gerekebilecek tahmini süre ile çalışmayı tamamlamak için bize ayrılacak olan/ayrılmış olan süre arasındaki ilişki olarak tanımlanabilir. Çalışmanın başlangıç ve bitiş dönemleri dikkate alınarak ne kadar sürede bitirilmesi gerektiği göz önüne alınmalı, çalışılması düşünülen araştırmanın bu zaman içerisinde tamamlanıp tamamlanamayacağı hesaplanmalı ve bu süre içerisinde bitirilebilecek bir konu seçilmelidir.

b-Çalışma Dönemi

İncelenecek olan konu arazi çalışmasını gerektiriyorsa önem taşımaktadır ve çalışma süresi ile birlikte düşünülmelidir. Konuya ilişkin alanın, mutlaka, arazi çalışması için uygun olan döneminin belirlenmesi gereklidir. Çünkü özellikle fiziki coğrafya elemanları her yerde ve her zaman çalışmaya imkan tanımaz. Örneğin yılın belirli dönemlerinde sisli olan Doğu Karadeniz'de bu unsurun göz önüne alınması ve araziye çıkılacak tarihlerin buna göre belirlenmesi gereklidir, benzer şekilde bir karstik mağara incelemesi de karstik aktivitenin en az olduğu devrede yapılmalıdır. Tarımsal üretimi konu alan bir çalışma da en az bir vejetasyon dönemini kapsayacak şekilde düşünülmelidir.

c-Konuyla İlişkin Literatür ve Diğer Bilgiler

Coğrafya çalışmalarında bazen farklı kaynaklardan yararlanılır. Bu kaynaklar herhangi bir kişiyle yüz yüze görüşme olabileceği gibi, bir arşiv belgesi vb. de olabilir. Bunları şu şekilde belirtmek mümkündür.

- Sözlü bilgiler,
- Film, fotoğraf, harita vb. malzeme,
- Rapor, tez, proje gibi basılı olmayan belgeler,
- Basılı çalışmalar (kitap, dergi, istatistikler vb.)

Daha önce yapılmış olan çalışmalar, öncelikle bir bütün olarak konuyu ele almayı, görmeyi sağlamalarıyla ve farklı yaklaşım fikirlerinin, geçici varsayımların doğmasında ve şekillenmesinde yardımcı olmalarıyla faydalıdırlar. Ancak toplanan veya gözden geçirilen malzeme konusunda titiz davranmalı ve bunlar bilimsel kuşkuculukla ele alınmalıdır.

Literatür çalışmalarında öncelikli olarak *yönteme ilişkin olanlar* gözden geçirilmelidir.

Çalışma alanıyla ilgili olarak farklı konularda, yakın bilim dallarında yapılmış olsa bile verilerin, konuya ilişkin bilgilerin, belgelerin fazla olması araştırmacıyı başlangıçta rahatlatır, ancak bu veriler bazı durumlarda sıkıntı da oluşturabilir. Örneğin toplanan bilgiler eksik veya hatalı olabilir ya da araştırmacı mevcut materyale bağlı kalarak gözlemlerinde yanılığa düşebilir. Araştırmacı, arazide gerçekleri değil, daha öncesinde okuduğu materyallerden edindiği bilgileri görmek ister, bir başka ifade ile bilimsel objektiflikten uzaklaşmış olur.

Diğer taraftan çok fazla malzemenin toplanması tecrübesiz araştırmacıların bu doküman yığını içerisinde bunalmalarına yol açar ve çalışmada gereksiz olarak nitelenebilecek bilgileri de kullanmasına sebep olur.

O halde şunu unutmamak gerekir ki, çalışma yapılırken konu ile ilgili olarak uzak yakın pek çok malzeme bir araya getirilmeli, toplanmalı ancak daha sonra bunlar titizlikle incelenerek özelliklerine göre tasnif edilip, doğrudan ilgili olanlar ayrılmalıdır.

Bunların dışında özellikle sayısal verilere dayalı çalışmalarda bilgilerin tümüyle ve rahatlıkla temin edilebileceğinden emin olunmalıdır.

Sonuç olarak daha öncesinde yapılmış olan çalışmaların çokluğu da yokluğu da problem oluşturabilir.

d-Gerekli Donanım

Coğrafya çalışmalarında araştırmanın niteliğine bağlı olarak çok çeşitli malzemelere ihtiyaç duyulur. Bir kısmı arazi çalışmaları sırasında gerekli ve bir bakıma çalışmaya özel olan bu malzemelerin bazıları da büro çalışmalarında kullanılır. Başlıcaları şunlardır: çeşitli ölçeklerde harita ve planlar, pusula, altimetre, şerit metre, klinometre, hava fotoğrafı, jeolog çekici, asit, taş-su ve bitki toplamak için örnek kapları, fotoğraf makinası, cetvel, aydınlatıcı, gönye, açı ölçer, çizim kalemi, şablon, planimetre, bilgisayar vb.

e-Gezi-Gözlem İmkani

Arazi çalışması gerektiren konularda özellikle gözetilmelidir. Kısmen beşeri ancak çoğunlukla da doğal koşullar sebebiyle gezi-gözlem imkanları sınırlı olabilir.

Arazi çalışmalarında mevcut ulaşım ağının önemi büyüktür. Çalışma alanı içerisinde araç ya da yaya ulaşımına imkan tanıyacak sıklıkta yol ağının bulunmaması hem çalışma süresinin uzamasına hem de yorucu olmasına yol açacaktır.

Gezi-gözlem yapmayı kısıtlayan başlıca doğal şartlar şunlardır: Lapyta ve lapyta enkazı, yamaç döküntüsü, kayşat alanları ve bazı püskürük taşların oluşturduğu leçelikler ya da diğer adıyla çapır araziler; kırgıbayır alanları; bataklık, yarı bataklık alanlar; dolgu sekisi, dolgu yüzeyi yamaçları, arena enkazı olan yamaçlar gibi gevşek kumlu zemine sahip yerler; küçük dolinlerle kaplı karstik yüzeyler; moren deposu alanları vb. gibi yapı ve topografyaya bağlı olanlar arazi çalışmasını güçleştirirler, gezi ve gözlem süresini uzatırlar.

Bunların dışında dik yamaçlar da dikkate alınmalıdır. Eğimin 18,5 dereceye kadar olması durumunda insan ve araçlar için fazlaca bir problemden söz edilmeyebilir, ancak bundan fazla olan eğimler araçlar için kısıtlayıcı bir faktördür ve bu değer aynı zamanda araç yollarının üst sınırını oluşturur. Eğimin 26,5 dereceden fazla olması insan tırmanışını dahi zorlaştırır ve çok dik olarak adlandırılır. 45 dereceyi bulan ve geçen eğimler ise sarp olarak tanımlanır, böyle yerler tırmanışlar için bile tehlikelidir ve önlem alınmasını, özel donanım ile dağcılık bilgisini gerektirir (Bu konuda daha ayrıntılı bilgi ve çeşitli sınıflandırmalar için bkz. Tunçdilek 1969 ile Scott, L., Laws, K., 1991).

Doğal bitki örtüsü de bir diğer unsurdur. Özellikle yoğun orman örtüsü ve ormanaltı florası önemli bir engelleyicidir. Çalışma alanı içerisinde dolaşmayı zorlaştırmanın yanı sıra, diğer taraftan da görüş ufkunu daraltarak çevreyi görmeyi engellerler. Özellikle jeomorfolojik birimlerin belirlenmesinde olumsuz rol oynarlar.

Bunların dışında daha önce de değinilen sis ve pus, nem, aşırı sıcak gibi insanın fizyolojik olarak da etkilendiği meteorolojik koşulları da göz ardı etmemek gerekir. Ayrıca daha önemsiz ve dışarıdan sağlanabilir olmakla birlikte su kaynaklarının seyrek olması da çalışmayı güçleştirebilir.

Yukarıda sayılan tüm doğal engelleyiciler çalışma alanı seçiminde çalışma seviyesi, çalışma süresi gibi faktörlerle birlikte zaman-mekan ilişkisi çerçevesinde mutlaka gözetilmelidirler.

f-Konum ve Ulaşılabilirlik

Coğrafya çalışmalarında konu seçimi sırasında göz önüne alınması gereken bir diğer çevresel faktör de konum ve ulaşılabilirliktir. Arazi çalışması gerektiren konular açısından büyük önem taşırlar. Seçilecek alanın araştırmacının daimi ikametgahının bulunduğu yere uzak olması çalışmanın ilerleyen dönemlerinde araştırmacının karşılaşacağı problemlerin halledilebilmesi açısından bazı güçlükler çıkartabilir. Çünkü çalışma alanının daimi olarak bulunulan yere olan uzaklığı (mesafesi) arttıkça çalışma için harcanacak zaman ve maliyet de artar, ayrıca her istenilen, ihtiyaç duyulan zamanda gitmek mümkün olmayacaktır. Diğer yandan çalışma alanının meskun yerlerden çok uzaklarda bulunması, yol-patika gibi arazide çalışmayı nispeten kolaylaştırıcı imkanlardan yoksun olması da güçlükler doğurabilir.

Bu yüzden konu belirlenmesi sırasında konum ve ulaşım koşulları çalışmanın diğer gerektirdikleri de dikkate alınarak, çalışma dönemi ile birlikte düşünülmeli, çalışma alanına ulaşım zamanları ve şekilleri de tespit edilmeli, rahatlıkla ve her ihtiyaç duyulan zamanda ulaşılabilecek bir yer seçilmeye gayret edilmelidir.

g-Konaklama

Araştırmacı yılın belirli dönemlerini çalışma alanında, yani arazide, geçirmek zorundadır. Bu sebeple konaklanacak bir yerin varlığı büyük önem taşımaktadır. Zira araştırmacı hem günlük gözlem ve inceleme sonuçlarını ele alacağı, daha sonrası için çalışma planı yapacağı hem de uyku, yemek, temizlik gibi kişisel ihtiyaçlarını karşılayacağı bir mekana ihtiyaç duyar.

Bu nedenle arazide çalışılması düşünülen toplam süre göz önüne alınarak konaklanacak yer ya da yerler tespit edilmeye çalışılmalıdır. Çalışma alanı içerisinde ve çalışma alanının tümünü rahatlıkla dolaşmaya imkan tanıyacak konaklama imkanı veya imkanları yoksa buna dönük bazı önlemlerin alınması gereklidir. Bunlar da doğal olarak çalışmanın maliyetini artıracaktır.

Sonuç olarak konaklama imkanları ekonomik yeterlilikle birlikte göz önüne alınmalı çeşitli yönlerden düşünülerek değerlendirilmeli ve ayrıntısıyla belirlendikten sonra konu tespiti yapılmalıdır.

h-Güvenlik

Günümüz koşulları göz önüne alındığında gezi gözlem imkanlarını kısıtlayan bir diğer faktör de güvenliktir. Arazi çalışmasına karar vermeden bu konuda da gerekli inceleme ve görüşmelerin yapılmasında ilgili ve yetkili makamlardan bilgi ve gerekli ise izin alınmasında yarar vardır.

SONUÇ

Coğrafyada çalışma konusunun seçimi sırasında aceleci olmamak gereklidir. Dikkat edilmesi, üzerinde ayrıntılarıyla düşünülmesi gereken pek çok faktör vardır.

Başkalarına danışmak, farklı kişilerin fikirlerini almak da daima faydalıdır, çünkü her insanın konuya yaklaşımı, düşünce tarzı değişiktir, bu da çeşitli seçeneklerin doğmasına yardım eder.

Birbirinden farklı çalışma konularına ilişkin fikirler bir araya getirilmeli daha sonra bunlar arasından en uygun olanı seçilmelidir.

Bu seçim öncelikli olarak genel faktörler gözetilerek yapılmalı ama özel faktörler kesinlikle ihmal edilmemelidir.

Bunların ihmal edilmesi zaman, emek ve para israfı anlamına gelmektedir. Bunların dışında ve daha kötüsü de bilimsel kaliteden taviz vermek ve/veya yapılacak olan çalışmada başarısız olmak olacaktır.

Bu sebeple çalışma konusunu belirleme aşamasında kapsamlı ve detaylı bir araştırma, soruşturma, düşünme, yargılama, eleme ve sonuçlandırma süreci gereklidir.

KAYNAKLAR

- Alagöz, C. A.**, 1946. "Ankara Çevresi Coğrafya Köy Monoğrafyası İçin", AÜ DTCF Dergisi C:IV, S:4, s.409-427, Ankara
- Alagöz, C. A.**, 1972. "Ülkeler Coğrafyası Yakın Çevre Etüdüleri Hakkında Açıklama", AÜ DTCF Coğrafya Araşt. Der. S:5-6, s.7-26, Ankara
- Altınlı, İ. E.**, 1982. Saha Jeolojisi Derlemesi. İÜ Yay. No: 2993. İstanbul.
- Ardel, A., Kurter, A., Dönmez, Y.**, 1969. Klimatoloji Tatbikatı. İÜ Yay. No: 1123. İstanbul.
- Arıkan, R.**, 1995. Araştırma Teknikleri ve Rapor Yazma. Ankara.
- Ataöv, T.**, 1969. Bilimsel Araştırma El Kitabı. Ankara.
- Barzin, J., Graff, H. F.**, 1997. Modern Araştırmacı. ISBN 975-403-055-3, TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları No:33, Ankara.
- Bilgin, T.**, 1970. Tatbiki Jeomorfolojik Haritalar. Jeomorfoloji Dergisi S: 2, s.50-59. Ankara.
- Bilgin, T.**, 1986. Genel Kartografya II, İÜ Yay. 1676, İstanbul.
- Campan, F., George, P., (Çev. A. M. Arda)**, 1963. Tabii Çevre Beşeri Çevre. MEB Öğretmen Kitapları: 82. İstanbul.
- Day, R., (Çev. G. A. Altay)**, 1996. Bilimsel Bir Makale Nasıl Yazılır ve Yayınlanır. Tübitak Yay. Ankara.
- Doğanay, H.**, 1993. Coğrafyada Metodoloji, Genel Metodlar ve Özel Öğretim Metodları. MEB Öğretmen Kitapları Dizisi: 187. İstanbul.
- Doğu, A. F.**, 1981. "Çeşitli Morfojenetik Bölgelerden Hava Fotoğraflarının Jeomorfolojik Yorumlaması" AÜ DTCF Coğrafya Araşt. Dergisi S:10 s.153-167. Ankara.
- Erinç, S.**, 1971. Jeomorfoloji II. İÜ Yay. No: 1628. İstanbul.
- Erol, O.**, 1983. Fotojeoloji, Fotojeomorfoloji. Ankara.
- Erol, O.**, 1993. "Ayrıntılı Jeomorfoloji Haritaları Çizim Yöntemi" İÜ Deniz Bil. ve Coğrafya Ens. Bülten S:10 s. 19-38, İstanbul.
- Gözenç, S.**, 1977. "Arazinin Kullanılması ve Değerlendirilmesinin Coğrafi Yönden Tetkiki" İÜ Coğrafya Enstitüsü Dergisi S: 20-21 s.169-180, İstanbul.
- Gözenç, S.**, 1980. "Arazi Kullanma 'Land Use' Haritalarında Standardizasyon ve Türkiye İçin Bir Öneri" İÜ Coğrafya Enstitüsü Dergisi S: 23 s.37-46, İstanbul.
- İnandık, O. C., Doğanay, H.**, 1986. "Coğrafya Lisans Tezleri Hakkında Öğrencilere Öneriler" Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fak. Araştırma Der. S:14, s. 199-214, Erzurum.
- İzbrak, R.**, 1968. "Coğrafya Araştırma Gezileri ve Hazırlıkları" AÜ DTCF Coğrafya Araşt. Der. S:2, s.1-52, Ankara.
- İzbrak, R.**, 1969. Pratik Olarak Taşları Tanıma Bilgisi. Ankara.
- İzbrak, R.**, 1977. Sistematik Jeomorfoloji. Harita Genel Müdürlüğü Yayını. Ankara.

- Kaptan, S.**, 1977. Bilimsel Araştırma Teknikleri. Ankara.
- Karasar, N.**, 1994. Bilimsel Araştırma Yöntemi -Kavramlar, İlkeler, Teknikler- ISBN 975-95432-1-6,. Ankara.
- Kayan, İ.**, 1977. "Uzay Fotoğraflarından Menderes Masifi Güneyinin Yapısal Jeomorfolojisi" Tübitak 17-21 Ekim 1977, VI. Bilim Kongresi Matematik, Fiziki ve Biyolojik Bilimler Araştırma Grubu Yerbilimleri Sektörünü. Tübitak Yay. No:431, s. 145-156. Ankara.
- Kemerlioğlu, E., Kızılcılık, S., Gündüz, M.**, 1997. Araştırma ve Yazım Teknikleri. ISBN 975-7074-51-9, Saray Medikal Yayıncılık. İZMİR.
- Korkut, C.**, 1954. Coğrafi Tetkikler İçin Rehber. MEB Öğretmen Kitapları: 31. İstanbul.
- Kurter, A., Hoşgörün, Y.**, 1986. Jeomorfoloji Tatbikatı. İÜ Ed. Fak. Yay. No: 1944, İstanbul.
- Lacoste, Y., (Çev. A. Arayıcı)**, 1998. Coğrafya Savaşmak İçindir. ISBN 975-8143-29-8, Özne Yayınları Araştırma Dizisi:6, İstanbul.
- Özey, R.**, 1986. "Bölgesel Coğrafya Açısından Köy Coğrafya Etüdü Hakkında" Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fak. Araştırma Der. S:15, s. 65-72, Erzurum.
- Özgüç, N.**, 1984. Beşeri Coğrafyada Veri Toplama Ve Değerlendirme Yöntemleri. İÜ Ed. Fak. Yay. No: 2511. İstanbul.
- Rogers, A., Viles, H., Goudie, A. (Ed.)**, 1998. The Student's Companion to Geography. . ISBN 0-631-17089-8, Blackwell Pub. Oxford.
- Scott, L., Laws, K.**, 1991. Mapping and Statistical Skills For Secondary Students. ISBN 0-7016-2717-4. Singapore.
- Stroker, E. (Çev. D. Özlem)**, 1995. Bilim Kuramına Giriş. ISBN 975-520-112-2,. Gündoğan Yayınları: 95.97, Ankara.
- Tunçdilek, N.**, 1969. Türkiye Eğitim Haritası. İÜ Yay. No.1457. İstanbul.
- Tütengil, C. O.**, 1978. Sosyal Bilimlerde Araştırma ve Metod. İÜ Yay. No: 2460. İstanbul.
- Whyne-Hammond, C.**, 1985. Elements of Human Geography. ISBN 0-7135-2810-9. London.
- Young, P. V., (Çev. G. Bingöl ve N. İşçil)**, 1968. Bilimsel Sosyal İncelemeler ve Araştırma. Ankara.